

Stílus- és verssajátóságok egy „ronda” remekműben

Lőrinczki Lajos: Az én világképem. Győr, é. n. [2005], Marosi-Print Kft.

1. Szonettkoszorúkat József Attila óta többen is írtak magyarul. Szerdahelyi (1992: 654) Imre Flóra, Láng Éva, Markó Béla nevét említi.¹ Lőrinczki vállalkozása azonban a formát illetően túltesz mindezeket: 211 szonettet fűz egyvégtében egymáshoz úgy, hogy nemcsak az előzőt követő szonett első sora azonos az előzőnek utolsó sorával, és hogy ezek a vastagon szedett sorok tizennégy szonett után új, XV. szonetté állnak össze, hanem ezeknek a kiemelt mesterszonetteknek az első sorai összeolvasva tömören összegzik a szerző mondanivalóját. Ezt az összegzést előlegezett tartalmi kivonatként már a kötet elején megtaláljuk. A tizennégy szonettből álló ciklusok utolsó sora pedig az első sorral azonos. (Matematikai levezetésre is emlékeztet: *quod erat demonstrandum*.) Ennyire nagy zárt formát talán csak Dante tudott megszerkeszteni.

Mindez magában csak formai játék volna. De a szerzőnek súlyos mondanivalója is van. Az 1. szonettet bevezető tartalomjegyzékszerű vastag 14 sor is szonett: **Témasorok verse**. Tizennégy témacímét nevez meg egy-egy sor előtt, amelyekhez aztán további – igen egyéni, de a közösséget, a világot érintő – gondolatokat fűz. A 14 témacím: *Szabadság, Haza, Sors, Hit, Értelme, Munka, Művészet, Lélek, Szerelme, Család, Közösség, Elet, Háború, Jövendő*. A verseknek szinte mindegyik sorára jellemző a tömör mondatszerkesztés. Mindjárt az első sora így fest:

Szabadság *Apát-anyát (hitet-hazát) senki se választ.*

Itt még csak az önkényes helyesírás (kötőjelezés) a meghökkentő. A továbbiakban már a váratlan fogalomkapcsolás, a különböző stíluszintek keverése is azt mutatja, hogy a költő csak keresi a harmóniát, de nemigen találta meg. Az I. szonett második sorától már világkép rajzolódik ki:

*Döntöttek már az ős-idek, az ős-erők
az első tétova szívdobbanás előtt
felőled.*

A 14. sor az összegző mesterszonettben az elsőhöz kapcsolva emelkedett stílusú, komoly mondanivalót mutat:

¹ Markó Béla például 14 magyar költő jellemzését foglalta szonettkoszorúba: *Költők koszorúja* (Csak csend 2007, 90–7).

**Apát-anyát (hitet-hazát) senki se választ;
fűzik a földlakót nagy kényszer-istenek;**

E mesterszonett folytatása pedig:

**voksol a sokaság, néhányan döntenek;
a tőke „dolgozik”: „pazar” jólétet áraszt.**

Az I. szonettben azonban vulgáris stílusba vált át:

*azt (itt melegen) ajánlom: a pampulád ne járasd,
nyugisssan dángubálj [...]*

A *nyugi* bizalmas használatú mondatszót az ÉKsz. 1972. regisztrálta először, ennek melléknévi származékát az ÉKsz. 2003. A három *s* a köznyelvi normától eltérő hangzást szembetűnően jelzi. A *dángubál* 'vesztegel' dél-alföldi tájszó. A MTsz. Baranya megyéből, az ÚMTsz. (1979: 948) ezenkívül Zentáról és dunájvárosi előfordulásáról ad rá példát. (A szerző levélbeli közlése szerint ezt a spanyol eredetű szót dunai hajósok használták a háború előtt a bajai téli kikötőben veszteglő hajókon; anyja is élt vele: „Ne dángubálj a lábam alatt!”).

2. E stíluskeveredést – Madách emelkedett jambusaitól a bajai nyelvjárásig és akár Hofi Géza proletármodoráig – Lőrinczki múltja magyarázza. Többet tudunk meg róla az ő előző, kisebb verseskönyvéből (Lőrinczki 2001). E 30 szonettet tartalmazó könyvecske ajánlása:

Anyámnak
Nővéremnek
Odaátra

Keménytáblájának hátoldalán pedig három bekezdés foglalja össze hármuk életrajzát; ezekből idézhetjük:

„néhai Lőrinczki Adél született Budapesten kilencvenkilencben Nógrádból Divényből elszármazott mosónő-anya hozta világra »apa nélkül« Baján a Lelencből hamar házhoz adták [...]

néhai Lőrinczki Ilona huszonötben született a városka púpos-iszákos szódaskocsisától ötévesen ő is púpot növesztett a hátára széparcú jó lábú nyomorékságában is kapós nővé növekedett anyja nem lehetett feleségnek nem kellett írói vénával verte meg a sors [...]

... Lőrinczki Lajos harmincnégyben érkezett mindenek ellenére fifikás lakatosmester fabrikálta balkézről feltörekvő nővér húzta-vonta hajkurászta negyvenötben neki változott nagyot a világ belőle »egzaltált« villamosmérnök sikeredett anyai mintára választott adekvát sorsú feleséget csak vénségére mászott ki a gödörből nem kívánczik vissza inkább szélbe szórátja porát a Sugovica fölött”

Ezekben a sorokban és ejtésmódot markírozó helyesírásában is tükröződik az ő lázadó, szabályokat jól ismerő, de többször tudatosan áthágó természete. Meg-

ismerte és szolgálta a szovjet kommunizmust, de csalódott benne. A 20. század végeztével a demokráciából is kiábrándult. (Mindjárt a Szabadság c. 1. ciklus mottója: **Önkényuralomhoz elég egy keménykezű diktátor. Demokráciához rengeteg erőszakos idióta szükség.**) Gyermekai révén hozzájutott annyi pénzhez, hogy szép formában, művészi rajzokkal kiadhassa versesköteteit. De nagy olvasottsága mellett is megmaradt benne a szegény ember proliszemlélete; Tersánszky Jenő forradalmisága él itt tovább. A társadalom mélyéről jött, akárcsak Nagy Lajos, József Attila vagy Sinka István.

Istentagadó gondolatai is születtek, de keresi az Istent. A VIII. szonett kezdetét idézhetjük:

A földön állj! Az égben – keresheted a támaszt.

A XIV. szonett pedig így végződik:

*Szabad vagy, ám ha jobban fokozza kedvedet:
próbáhacc jáccani bumfordi barrikádost;
Látszólag (ők meg ők) lesik a kegyedet.*

*Zsigerből vághatod a forradalmi választ
(nem úgy van az, nem ám! a rosszabb egye meg!!):
apát-anyát (hitet-hazát) senki se választ.*

A második ciklus (*Haza*) mottója: *A honszeretet akkor a legnagyobb, ha az ellenfelek gyűlöletével párosulhat [...] Most már csak az a kérdés: ki a legveszedelmesebb ellenfél. Csak nemhogy a másik honi honszeretet?*

3. Egy-egy jó rímért beiktat nyelvjárási, argó vagy divatos idegen szavakat; a XX. szonettben:

*Köszönjél minden posztó-kabátos keselyűnek!
Pont arra születted, hogy furtonfurt veszíts;
Panelfy Striga néven vagy kóbor sót-meszidzs;*

csalárd csütörtökön vad kékparolisok lelűnek

Példa a *Sors* ciklusból egy alkalmi alliterációra (XXXV):

*Nagy nulla nélkülem a teleírt füzet,
ha nyelvemet sehol sem ismerik, beszélnek.*

A XXXVII. szonettben:

Damoklesz kardja függött fenyegetőn fölöttem.

Másutt (LIV.) a versforma és a rím kedvéért szavakat és ragokat torzít, tördel szét:

*A pénzecske magyar. Az árak uniósak.
Barátaim kihalnak. Csakis panasz kedem.
Bezón az én koromban a balszerencse jó csak.*

Meregyüvévaló, így ismétél getem:

Találkozunk olyan ritka vagy alkalmi szavakkal, amelyekhez külön magyarázó szójegyzék kellene: *freckos élet* (LXIII.), „*káidások*” (LXVII.); *a fákon vakszos hurma vöröslík* (LXXXVIII.). A *hurma* szót ’harmat’ értelemben ismeri egy moldvai csángó fiatalasszony Lészpedről; ez talán adat lehet az ismeretlen eredetű *harmat* etimológiájához. Másfelől valószínűbb, hogy török jövevény valamelyik román nyelvjárásban – bár Borbély Anna a magyarországi románban nem ismeri –, hiszen a török *hurma* datolyát jelent, és ez a jelentés jobban illik ide (ÚMTsz. 1988. II. 103: *elhurvál* ’elkoptat’, megint más szó).²

4. Az ember és a mindenség élménye itt-ott ódai magasságra emelkedik (LXXIII.):

***Magában érzi majd, magában érti meg
magamagát, miközben magából kifaragja
önkényes önmagát; megérzi, mi a rangja,
hogy Ember! értelemmel belakható sziget;***

*csillagfényű óceánban bátran megélni lett;
testében teljesül ki az Anyag nagy kalandja;
elméje templomából a Mindenség harangja
bezengi zeneszóval a szótalan teret.*

De e szonettnek a végén egy vulgárisabb szó úgy hat, mint a fricska:

***Picik! a nózitok előtt feszíti szét
a véges értelem a végtelen világot.***

A marxista dialektikán nevelkedett költő másutt is tömören vázolja az ellentétek ellentmondásosságát és egységét. Ezt ki is fejt a *Hit* ciklus mottójában:

*A hitetlen, ha jól belegondol, úgy érzi, hogy ő tulajdonképpen hívő lélek;
a hívő, ha jó mélyre néz magába, úgy találja, hogy ő inkább hitetlen. Hit és hitetlenség egyazon lélek.*

² Lőrinczki levélbeli magyarázata szerint *freckos* a kutya fenéke (húzza is a talajon), *káidások* az al Kaida emberei, a *hurma* pedig datolyához hasonló gyümölcs, Grúziában találkozott vele, Baján is előfordul boltokban.

E ciklus kezdő és végső sora mégis a hité:

Helyes utadra lelsz, ha konok hit vezérel.

A *Művészet* bevezető mottója is a világ ellentmondásosságának nyelvi tükrét, az oximoront sugallja:

A művész nem igazi veszedelem, és milyen bájos ez a faramuci fogalmazás, de minden érdekelt pontosan tudja, hogy az igazi művész nagyon is igazi veszedelem, mert igazat mond, sőt: igazit mond, s ez által igazít a világon. És ki-nek jó az?

(Ezek ugyan prózai sorok, de lehatolnak a szavak gyökeréig, a todalékok jelentésmódosító árnyalataiig a szójátékos szófűzés által, amely talán egy Tamási-novellára is céloz: *Igazítás a világon.*)

Ettől a művésztől trágár szavak sem idegenek. Beleillenek a szépség és a ronda valóság szembeállításába, például a 2004-ben írt XCIX. szonett kezdő versszakai:

Hitünkben György és Szent a hellén látomás. –

*Nem élünk Ázsiában, fekete Afrikában:
Az öreg kontinensen feldúlt Szrebrenyicában
kiművelt nemzetek gyalázata a gyász.*

*(Kis szírszar színpadon virítson jól a máz;
Liszt lelke legyen ott a zengő zongorában;
kövessen Dürer, Brueghel a festők rangsorában;
ragadjon el korán a baudelaire-i varázs...!?)*

Vagy a szódás kocsist felemlítő C. szonettben:

felénk se nézett, csak... ha rájött a baszás.

Inkább érdemes a ciklust záró CIV. szonett befejező sorait idézni:

***de otthon, éjjelente, egyetlen vigaszom
a kincses képzelet e riherongy világon.***

Lőrinczki sokoldalú tájékozottsága néha meglepő felfedezésekre vezet az olvasót. A materialista alapszemlélet olykor találkozik, máskor ütközik régi mitológiaiakkal vagy újabb vallási tételekkel. Például a CIII. szonett többet mond annak, aki felismeri a Gilgamesz eposzra utaló neveket:

*Vesztett varázsdobért ment Enkidu a vad
Irkalla szentélyéhez, de én csak menni láttam.
Sok ezer éven át sirattam, visszavártam,
de Ninazu szülője kegyelmet sosem ad.*

A *Lélek* ciklus bevezető sora a témazáró CXX. szonettben úgy ismétlődik:

**Az ötödik erő, a legnagyobb: a lélek,
az én- és öntudat, a Nagy Megismerő.**

A *Szerelem* ciklusban együtt van testi mélység és lelki magasság:
CXXI.:

Kis testiségről szóljon szép, szabadszáju ének!

[...]

Hu-hú! hogy meglepett: a punci perzsel, éget!
Örökre eleven az első, tovatűnt
szeretkezés tüze.

A mesterszonett (CXXXV.) ellenben:

**Nem bombanőt imádok, de hű fehércselédet,
a régimódi asszony maga a szent család,
az édes érzélem, a rend, a tisztaság.
Minden bötűje áldott az anya-nő nevének.**

A *Család* ciklust azzal vezeti be, hogy a feleség vagyoni jogi fogalom. – Alig örvendhetett a szép családi életnek; közbeszólt a történelem 1956 végén (CXLI.):

Reményem, pályáivem korán derékba tört.
A boldog utca még javában tündökölt.
Aztán a népnek is... A színe-java ment el.

**„Köszönet” Nyikita - Így ... mentegethetem
fogantatáskor elszúrt „kétpályás” életem
a remekül bevált piáros módszerekkel.**

A *Közösség* is tele van a kiábrándulás reflexióival. A CLIV. szonett második versszakában az első sor *pláne* 'érdekesség' főneve magyarázza az igen homályos, alig érthető második sort:³

Egy szikra pláne sincs a lapos közhelyekben.
A bajnok porfogó, a könyv épp tetszhalott.

Jól érthető képpel kezdődik a befejező versszak:

Odafenn rángatják a „bábos” madzagot.
Egymás belét kiontjuk majd mi ketten:
velünk az egyik isten harcol a másik ellen.

³ „Lapos közhely már, hogy állandóan a KÖNYV kimúlását emlegetik. Tetszhalott: a TV, a komputer, a mobil más minőség, nem versenytárs.” (Lőrinczki utólagos magyarázata.)

Az *Élet* ciklus bevezető gondolata szerint a költő nem talált megoldást az alapvető dialektikus ellentmondásra: „Isten öröktől fogva létezik, mondják a teológusok. Az anyag öröktől fogva van, és mindent maga csinál, mondják a természettudósok. Érthető módon kibékíthetetlen az ellentét közöttük.”

A további részletek a helyesírásban is mutatják az ellentétek egységét. A CLXX. szonett kezdő és végső sora:

Mongyák a balga népek: az élet keserédes.

[...]

Két összenőtt iker a bánatésderű.

A CLXXIII.-nak a végén azonban az ellentét talán félreértésből eredhet:

Az élet virulens. Mindenből élet árad.

Hiszen a *virulens* annyi, mint ’mérgező, fertőző’ (csak hangalakja emlékeztet *virulóra*). Erre nyelvművelőink többször is figyelmeztettek, értelmező kéziszótáraink is helytelenítik az ilyen értelmű használatát, de az idegen szavak szótárai (Bakos 1974²: 898, 1989⁹: 898; 1994: 826; 2002²: 701; Tolcsvai Nagy 2007: 1078) minősítés nélkül közlik 3. jelentéseként: ’életképes’.

A *Háború* piszkos és ijesztő borzalmait nem idézném bőven, csak néhány jellemző példával, így a CLXXXII. szonettből:

[...] *a szomszéd bejött és kirabolt;*

röhögve kiabálta: „Szaladj, papó, jelents fel!”

Az utca hadszíntér: begazolt civilekkel;

kilesnek, átrohannak: a roncsokat, a holtakat csak átugorják; szerezni kell: sofort!

Folytatása, a CLXXXIII.:

Nagyváros, csonka házak, lőrések, sehol ember;

[...]

kimustrált villanyoszlop hever az úton, el kell

sodorni; könyvesbolt? fekete pernye száll

az oszlopok mögül; roncsolt rézcső pisál

tejjéle folyadékot;

Érdemes még a CLXXXIV. szonett befejezésére figyelni, amelyet egy magyarázatra szoruló furcsa szó – Lőrinczki sem tudja, honnan veszi, de él vele ’megdőglött, meghalt’ értelemben – és egy sorvégi megszakítás tesz különösen rondává:

Kimurdelt, lakhatatlan a „vértelen” mega-

polisz. Van róla bennem kép, fotográfia:

az úttest beszakadt, hosszú, bélsáros árok.

A *Jövendő* (14. ciklus) bevezetése egy ironikus szójáték (Hofi stílusában):

*Fennmarad ez a világ?
Mé, fenn van?*

5. Ez a könyv nem csak szonettekből és bevezető mottókból áll. Minden szonett alatt apró szedésű verzális betűk sora látszik díszítésül, de ha jól megnézzük, egy-egy magvas mondást találunk közéjük rejtve (hasonlóan a tévéképek alatt olykor megjelenő hírközlésekhez). Vannak köztük aforizmák, néhol csak egy-két szó, hely- vagy időpont-jelölés, itt-ott közmondás, idézet különböző nyelveken (angol, magyar, latin, német, olasz, francia, görög, norvég, orosz). Például a VIII. szonett alatt, amelynek két sora szomorú történelmi adatot említ, kiábrándulást jelentő utolsó sora után rejtve olvasható a hitelesítő pontosítás:

*Emlékszünk még, hogy dúlt a jogos népharag:
a lila századost körúti fára húzta*

[...]

Oly réges-rég nem élsz már szabad ég alatt

1956 OKTÓBER 25 ARADI UTCA SAROK

A XXIV. alatt, amelyben ilyen sorok vannak:

*Volt három épeszű, harmincezer habókos
királyunk (többet ért az ablakos, a drótos).
Két háború között, harmad-hazában mert-*

em mégis megfoganni (anyám nagy bánatára).

ezek a nevek:

KÖNYVES KÁLMÁN HUNYADI MÁTYÁS KÁDÁR JÁNOS

A munkáról szóló LXXIX. alatt: ONAR EK DIOSZ ESZTIN. (Hátrább következő felsorolás szerint: Homérosztól; magyar fordításban: 'Hiszen Zeusztól van az álom'.)

A CI. szonett utolsó sora alatt pedig:

igyekszem hinni, hogy szellemem szabad.

CREDO QUIA ABSURDUM

A *Család* ciklust kezdő CXXXVI. szonett második versszaka az idegen nevek kiejtés szerinti írására is példa, de egyben folytatása a bemutatkozásnak:

*Nagy jómadár vagyok, megverten sói szemmel,
picurka Dzsódzs Börnárd: egy „tollas” hárpia!
Oroszban „...szkij”-nek hívtak. A nevem tiszta lengyel
az ő fülükben. Csíptem. A pápa – Wojtyła.*

A sólyomszemről Bernard Shaw jut eszébe, a madárról a *toll* kétféle jelentése. A családra pedig, amely e ciklus címe és témája, a lap alji reflexió céloz:

JE VOIS LE BON PARTI MAIS JE SUIS LE CONTRAIRE

A kötet végén ott találjuk e versaláírások (mint mögöttes gondolatok) gyűjteményét, az idegen nyelvűek értelemszerű fordításával, szerzők megnevezésével. Az említett példa esetében:

(Regnard)

Látom a jó irányt, s megyek ellenkezőleg.

Itt-ott maga is szerepel szerzőként.

6. Lőrinczki nagyszabású kötetét tudatos készülődés és két megjelent könyve előzte meg. Előbb egy vastag piros könyvet jelentetett meg, több mint 480 oldalon csupa aforizmával, Nietzsche aforizmái helyett életszerűbbekkel (Lőrinczki 2001a). Sorszámozta őket, de az utolsó, 5775. szám nem jelenti azt, hogy a könyv ennyit tartalmaz, mert a megfogalmazott sziporkák közül „százakat, ezreket kiszuperált a Nagy Külső Kontroll, a Pénz, a kiadási költség” – mint bevezetésében írja. Amit pedig fogalmazásmódjáról ír, az nagy verseskönyvére is áll: „ezt a könyvet egy-értelmű szókimondás, kétértelmű homályosság egyaránt jellemzi.”

A gondolkodó ember után pedig megmutatkozott a játszó (gondolatokkal és formákkal játszó) ember: ugyanebben az évben jelent meg már említett könyvecskéje (Lőrinczki 2001b). Kettős szonettkoszorúvá formálva szegénysors, cseléd-sors úgy válik képekké ezekben a versekben, hogy az 1977 óta kísérletező szerző közben áttanulmányozta Tóth Árpád összes verseit, Babits Mihály és Szabó Lőrinc Baudelaire-fordításait, Gáldi László verstani könyvét. Ügyelt a jambusok tisztaságára és a sormetszetre. Verselése többnyire a Tóth Árpád-féle mintát követi, arányosan, de némi szabadossággal váltogatva az alexandrinus és a nibelungi sorokat. Az áthajlás (enjambement) kezelésében mintáinál is merészebb; már itt is előfordul olyan szóátvágás, mint *remény//telen*. Tóth Árpád ilyen nemigen engedett meg magának. – A hangütő kezdet azonban itt is szép, értelmes metszetű nibelungi sorokkal indul:

*Kenyérré pénz, örömré ok és remény alig volt,
alig adott a föld krumplit, kukoricát.*

Egyik volt tanítványom, Molnár Imre író (s egy ideig a Tinódi könyvkiadója), aki már többkötetnyi versét, versfordításait – részben Katona Tamással együtt – és prózai írását kiadta, és a Kodolányi János Főiskolán a műfordításról tartott előadásokat, így nyilatkozott, amikor belenézett Lőrinczki verseibe: „Ez költő.”

Ez a költő újabb nagy könyvében egyesítette verselési tudását és gondolatgyűjteményét. Művésze – leányának közreműködésével – a könyvszerkesztésnek is. Sok undokságot rondán ábrázol (mert a világ is tele van ijesztő szörnyűségek-

kel és szabálytalanságokkal), de az egész mű mégis mély esztétikai hatást kelt, vizuális élményt is ad, és elgondolkoztat. Nem olvasható egyfolytában végig a sok objektív igazságot is tartalmazó gondolat, bosszantó szabálysértés és a nem kevés rejtélyes célzás miatt. Volt már olyan olvasója, aki még sokszor akarja a kezébe venni, és többször idézne is belőle.

SZAKIRODALOM

- Bakos Ferenc 1974. *Idegen szavak és kifejezések szótára*. Főmunkatárs Fábrián Pál. Akadémiai Kiadó, Budapest.
- Bakos Ferenc 1989. *Idegen szavak és kifejezések szótára*. Akadémiai Kiadó, Budapest.
- Bakos Ferenc 1994. *Idegen szavak és kifejezések kézis�ótára*. Főmunkatárs Zigány Judit. Akadémiai Kiadó, Budapest.
- Bakos Ferenc 2002. *Idegen szavak és kifejezések kézis�ótára*. Vezető szerkesztő Csábi Szilvia. Akadémiai Kiadó, Budapest.
- Csak csend 2007. = CSAK CSEND NE LEGYEN – Határainkon túli költők az anyanyelvről. 1992–2007.² Szerk. Dömötörné Horváth Erzsébet, Gecsei Kolos, Szívósné Vásárhelyi Zsuzsanna. Kazinczy Ferenc Gimnázium és a Palatia Bt. [Győr].
- ÉKsz. 1972. = *Magyar értelmező kézis�ótár*. Szerk. Juhász József, Szőke István, O. Nagy Gábor, Kovalovszky Miklós. Akadémiai Kiadó, Budapest.
- ÉKsz. 2003. = *Magyar értelmező kézis�ótár*. Második, átdolgozott kiadás. Főszerk. Pusztai Ferenc. Akadémiai Kiadó, Budapest.
- Lőrinczki Lajos 2001a. *Jus murmurandi*. Dabas Jegyzet Kft., Dabas.
- Lőrinczki Lajos 2001b. *A kor és mi hárman* kettős szonettkoszorú. Dabas Jegyzet Kft., Dabas.
- Lőrinczki Lajos [2005.] *Az én világképem* avagy világos beszéd. Marosi Print Kft., Győr, (é. n.)
- MTsz. = *Magyar tájszótár* 1. 1893; 2. ö-zs 1897–1901. Szerk. Szinnyei József. Budapest, Hornyánszky Viktor
- Szerdahelyi István 1992. szonettkoszorú. *Világirodalmi lexikon* 14, 652–4.
- Tolcsvai Nagy Gábor 2007. *Idegen szavak szótára*. Osiris Kiadó, Budapest.
- ÚMTsz. = *Új magyar tájszótár* 1. 1979. A–D; 2. 1988. E–J. Főszerk. B. Lőrinczy Éva. Akadémiai Kiadó, Budapest.

Elekfi László

SUMMARY

Elekfi, László

Style and versification features in an “ugly” masterpiece

A not-yet-famous Hungarian poet, Lajos Lőrinczki, has published a huge composition of “sonnetti a corona” entitled “My Concept of the World”, 14 sonnets in each cycle, such that the fourteenth line of each of the 211 sonnets is repeated as the first line of the next. Each cycle of 14 sonnets covers a different topic. The prefixed list of topics is also a kind of sonnet; the titles are as follows: Liberty, Homeland, Fate, Faith, Sense, Work, Art, Soul, Love, Family, Community, Life, War, Future. The terse sentences convey grave thoughts and worries about whether humans are free or predestined; or whether God exists. Similarly to Marxist dialectics, the poet forces the issue

of the immanently contradictory nature of the world; he respects art but takes it to be mere superstructure. In his style, we find a mixture of levels ranging from obscenity to ode-like solemnity. Ugly realistic portions refer to events of the second world war and of the year 1956.

The poet, disappointed in his former grand ideas, having served the Soviet system as a former engineer, and having had wide-ranging literary education in several languages, offers background reflexions on the topics of his poems in hidden lines.